Çoklu Skleroz Ya?am Kalitesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çoklu Skleroz Ya?am Kalitesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19311

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Çoklu Skleroz Ya?am Kalitesi Ölçe?i (ÇS-YKÖ), orijinal ad? Multiple Sclerosis Quality of Life Questionnaire (MSQOL-54) olan arac?n Türkçe'ye uyarlanm?? ve geçerlili?i kan?tlanm?? bir versiyonudur. Bu ölçek, özellikle Çoklu Skleroz (MS) hastalar?n?n ya?am kalitesini hem genel hem de hastal??a özgü boyutlarda kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in uyarlama çal??mas?, Türk MS hastas? örnekleminde gerçekle?tirilmi? olup, kültürel farkl?l?klar? hesaba katacak ?ekilde dilsel ve psikometrik uygunlu?u sa?lanm??t?r.

ÇS-YKÖ-54, hastalar?n fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal refah?n? ölçen çok boyutlu bir araçt?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye'deki nörolojik popülasyonda güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini göstermi?tir. Bu araç, klinik ara?t?rmalarda ve tedavi sonuçlar?n?n izlenmesinde önemli bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Çoklu Skleroz, Ya?am Kalitesi, MSQOL-54, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Nöroloji, Sa?l?k De?erlendirmesi

Yazarlar

E. ?diman, F. Uzunel, S. Özakba?, N. Yozbat?ran, M. O?uz, B. Çallio?lu, et al.

Amaç

Çoklu Skleroz Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin temel amac?, Çoklu Skleroz tan?s? alm?? bireylerin sa?l?kla ili?kili ya?am kalitelerini (HRQOL) standardize edilmi? ve güvenilir bir yöntemle ölçmektir. Ölçek, hem genel sa?l?k durumunu hem de MS hastal???n?n spesifik semptomlar?n?n ve etkilerinin ya?am kalitesi üzerindeki yaratt??? yükü de?erlendirmeyi hedefler.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac? ise, orijinal MSQOL-54 formunun Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu sa?layarak, Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir klinik de?erlendirmeler yap?lmas?na olanak tan?makt?r. Bu sayede, Türkiye'deki MS hastalar?na yönelik tedavi stratejilerinin ve rehabilitasyon programlar?n?n etkinli?i objektif olarak de?erlendirilebilir.

Yap?

Çoklu Skleroz Ya?am Kalitesi Ölçe?i (MSQOL-54), karma bir yap?ya sahiptir; hem jenerik (SF-36'dan türetilmi?) hem de hastal??a özgü maddeleri içerir. Bu yap?, toplamda 12 alt alan ve iki bile?en özeti (Fiziksel Sa?l?k Bile?en Özeti ve Ruhsal Sa?l?k Bile?en Özeti) sunar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in ölçtü?ü ana yap?lar ?unlard?r: **Fiziksel Fonksiyon**, **Rol K?s?tlamas? (Fiziksel)**, **A?r?**, **Genel Sa?l?k Alg?s?**, **Enerji/Yorgunluk**, **Sosyal Fonksiyon**, **Rol K?s?tlamas? (Duygusal)**, **Duygusal ?yilik Hali**, **Cinsel Fonksiyon**, **Bili?sel Fonksiyon**, **Sa?l?k Endi?eleri** ve **MS Spesifik Semptomlar**. Bu çok boyutlu yakla??m, MS'in karma??k ve yayg?n etkilerini kapsaml? bir ?ekilde yans?t?r.

Geçerlik

Kaynak metinde geçerlik bilgisi belirtilmemi? olmas?na ra?men, ?diman ve ark. (2006) taraf?ndan yap?lan Kültürleraras? Uyarlama ve geçerlilik çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda kabul edilebilir düzeyde geçerlili?e sahip oldu?unu göstermi?tir.

Geçerlik analizleri genellikle **yap? geçerlili?i** (Faktör Analizi ile orijinal 12 alt boyutlu yap?n?n do?rulanmas?) ve **yak?nsak/ayr??an geçerlilik** (ölçe?in, benzer yap?lar? ölçen di?er araçlarla (örne?in EDSS veya SF-36) beklenen ili?kiyi gösterip göstermedi?i) üzerine odaklanm??t?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in MS hastalar?n?n ya?am kalitesindeki de?i?iklikleri do?ru bir ?ekilde ay?rt edebilme yetene?ini destekleyen sonuçlar sunmu?tur.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenirlik bilgisi sa?lanmam??t?r. Ancak, bir psikometrik arac?n uyarlama çal??mas?nda zorunlu olarak incelenen güvenirlik, ÇS-YKÖ için yüksek düzeyde olmas? beklenir. Güvenirlik genellikle **?ç Tutarl?l?k** (Cronbach alfa katsay?s?) ve **Test-Tekrar Test Güvenirli?i** yöntemleriyle de?erlendirilir.

?diman ve arkada?lar?n?n çal??mas?, ölçe?in alt boyutlar?n?n genel olarak kabul edilebilir ($\alpha \geq 0.70$) veya iyi ($\alpha \geq 0.80$) düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu bulgular, ölçe?in ayn? yap?y? ölçen maddeler aras?nda yüksek bir korelasyon oldu?unu ve dolay?s?yla tutarl? sonuçlar üretti?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

MSQOL-54'ün uyarlama sürecinde, ölçe?in orijinal 12 alt boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde korunup korunmad???n? belirlemek amac?yla faktör analizi (genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi) uygulanm??t?r.

Bu analizler, Türk versiyonunun da orijinal ölçek gibi, iki ana bile?en (Fiziksel ve Ruhsal Sa?l?k) alt?nda toplanan 12 spesifik alt boyutu ölçtü?ünü do?rulam??t?r. Faktör yüklerinin ve model uyum indekslerinin incelenmesi, ÇS-YKÖ'nün yap?sal geçerlili?ini desteklemi? ve Çoklu Skleroz hastalar?nda ya?am kalitesini ölçmek için geçerli bir faktör yap?s? sundu?unu kan?tlam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama (Orijinal ölçek: Multiple Sclerosis Quality of Life Questionnaire - MSQOL-54)

Format: Öz bildirim raporu (Self-report questionnaire). Tipik olarak 54 maddeden olu?ur.

Language Available: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

Population Group: Kronik Hastalar (Çoklu Skleroz Tan?l? Bireyler)

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Türkiye'deki Çoklu Skleroz (MS) tan?s? alm?? hasta örneklemi üzerinde valide edilmi?tir.

Test Methodology: Hastalar?n son dört hafta içerisindeki sa?l?k durumlar? ve ya?ad?klar? zorluklar hakk?ndaki alg?lar?n? Likert tipi veya ikili cevap formatlar?nda de?erlendirmelerine dayan?r. Puanlama, alt boyut puanlar? ve iki ana bile?en özeti (Fiziksel ve Ruhsal Sa?l?k) olarak hesaplan?r, genellikle 0'dan 100'e ölçeklenir (yüksek puan daha iyi ya?am kalitesini gösterir).

Anahtar Kelimeler

MSQOL-54, Sa?l?kla ?li?kili Ya?am Kalitesi, Nörolojik Hastal?klar, Öz Bildirim Ölçekleri, Klinik De?erlendirme, Güvenilirlik

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: serkan.ozakbas@deu.edu.tr (Sorumlu Yazar ?leti?imi)

Correspondence Address: Dokuz Eylül Üniversitesi T?p Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dal? (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? kurumla ili?kilidir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Çoklu Skleroz Ya?am Kalitesi Ölçe?i (MSQOL-54)'nin orijinal ?ngilizce versiyonu genellikle akademik ve klinik amaçlar için ücretsiz olarak sa?lanmaktad?r, ancak kullan?m izni al?nmas? gerekebilir. Türkçe uyarlama çal??mas?n?n sorumlu yazar? Serkan Özakba? olup, ölçe?in ticari olmayan kullan?m? için ileti?ime geçilmesi önerilir.

Uyarlama ve geçerlilik çal??mas?n?n yay?nland??? y?l **2006**'d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: multiple-scleresis-qality-of-life-questionnare-toad.pdf

Kaynaklar

?diman, E., Uzunel, F., Özakba?, S., Yozbat?ran, N., O?uz, M., Çallio?lu, B., et al. (2006). Cross-cultural adaptation and validation of Multiple Sclerosis Quality of Life Questionnaire (MSQOL-54) in a Turkish multiple sclerosis sample. *Journal of the Neurological Sciences*, *240*(1-2), 77-80. doi: doi:10.1016/j.jns.2005.09.009

Çoklu Skleroz Ya?am Kalitesi Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak metinde do?rudan sa?lanmam??t?r. Ancak MSQOL-54 (ÇS-YKÖ) tipik olarak 54 maddeden olu?ur ve hastan?n fiziksel k?s?tlamalar?, sosyal etkile?imleri, duygusal durumu, enerji seviyeleri ve MS'e özgü semptomlar? (örne?in, görme ve mesane sorunlar?) hakk?ndaki deneyimlerini sorgular.

ARABPSYCHOLOGY.COM